

Política | Actualitzat el 10/02/2019 a les 18:00

Les altres causes judicials del procés

Les conseqüències de l'1-O desemboquen sobre desenes de causes arreu de Catalunya i amb perspectiva exterior

Concentració independentista a Barcelona. | Adrià Costa

L'ona expansiva del procés català ha arribat de ple als tribunals, i no només arran dels fets succeïts entorn de l'1 d'octubre del 2017. Malgrat que el judici al Tribunal Suprem ha esdevingut darrerament l'epicentre de la judicialització, diversos estaments judicials fa anys que instrueixen investigacions a l'entorn de la causa catalana. Un dels més coneguts -i sobre el qual ja hi ha sentència- és el del 9-N, tot i que ara l'allau de denúncies i investigacions arriba molt més enllà, fins al punt que també han arribat a Europa. Aquestes són les principals causes judicials del procés.

EL SUPREM, L'EVEREST DE L'1-O

Cartell de presos i exiliats aquest dijous a Lledoners Foto: Albert Alemany

El Tribunal Suprem jutja a partir d'aquest febrer el que es pot considerar l'Everest de la causa contra el procés català. Un procediment <https://www.naciodigital.cat/noticia/169340/judici/1-o/guia/no/perdre> que ha fet vibrar milers de persones durant aquest últim any, i que ara fa seure al banc dels acusats nou exmembres del Govern -Oriol Junqueras, Raül Romeva, Jordi Turull, Josep Rull, Dolors Bassa, Joaquim Forn, Santi Vila, Carles Mundó i Meritxell Borràs-, l'expresidenta del Parlament, Carme Forcadell, i els líders de la societat civil Jordi Sànchez i Jordi Cuixart. En aquesta causa, els líders independentistes es veuen obligats a defensar-se de dures acusacions de rebel·lió, sedició, desobediència i malversació. Penes que poden comportar fins a 25 anys de presó, en el cas d'Oriol Junqueras (<https://www.naciodigital.cat/noticia/165204/fiscalia/mante/rebellio/reclama/fins/25/anys/preso/junqueras>), qui és considerat per la Fiscalia un del caps de la presumpta trama delictiva. La petició de l'acusació popular de Vox sol·licita penes encara més elevades (<https://www.naciodigital.cat/noticia/166069/vox/demana/74/anys/preso/pels/consellers/62/pels/jordis/rebellio>). S'acusa els líders sobiranistes de promoure, a través de diversos mecanismes i conselleries, un alçament anticonstitucional i secessionista per trencar la unitat de l'Estat.

El procediment instruït al Suprem pel magistrat Pablo Llarena, i posteriorment assumit per la sala que encapçala Manuel Marchena ha estat especialment polèmic pels fets succeïts durant la investigació. L'exili i la presó provisional -per bona part de l'àmbit penal poc justificada- han marcat un escenari que s'ha vist reforçat per nombrosos actes mobilitzadors de la societat civil, promoguts per Òmnium i l'ANC.

EL TSJC ASSUMEIX LA DESOBEDIÈNCIA DE L'1-O

Mireia Boya, a les portes del Suprem Foto: ACN

Els acusats -només- per desobediència en la causa de l'1-O són una de les grans branques del procediment que finalment el Suprem ha derivat al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC). Així ho va decidir l'alt tribunal espanyol, (<https://www.naciodigital.cat/noticia/169885/suprem/jutjara/govern/jordis/forcadell/envia/resta/al/tsj>) després de la vista de previ pronunciament del passat 18 de desembre, en què les defenses van reclamar el trasllat de la causa al tribunal català, al·legant que era aquest el veritablement competent. El Suprem, però, només va acceptar aquest gest en el cas dels acusats per desobediència, mentre que es va quedar la possibilitat de jutjar els delictes de rebel·lió, sedició i malversació. Això va suposar que l'expresidenta del Parlament, Carme Forcadell, fos l'única membre de la mesa que serà jutjada a Madrid. Per contra, l'exdiputada de la CUP Mireia Boya i els exmembres de la mes Lluís Maria Corominas, Lluís Guinó, Anna Simó, Ramona Barrufet i Joan Josep Nuet esperen ara ser jutjats, però en el seu cas a Catalunya.

L'AUDIÈNCIA NACIONAL, CONTRA TRAPERO

Protesta per la llibertat dels presos polítics davant la seu del Departament d'Interior Foto: Adrià Costa

Els efectes de la causa contra l'1-O abracen, més enllà del Govern, Parlament i membres de la societat civil, una altra realitat, que és la policial. Aquesta és la que instrueix l'Audiència Nacional, des del primer moment a mans de la magistrada Carmen Lamela, contra el major dels Mossos Josep Lluís Traperó, l'exsecretari general d'Interior César Puig, l'exdirector dels Mossos Pere Soler i la intendent Teresa Laplana, pels fets de l'1 d'octubre i del passat 20 i 21 de setembre del 2017 davant la conselleria d'Economia. En el marc d'aquesta causa, paral·lela a la que es jutjarà al Suprem, la Fiscalia ha endurit l'acusació contra l'excap dels Mossos, a qui acusa de rebel·lió i demana 11 anys de presó i 11 d'inhabilitació absoluta, (<https://www.naciodigital.cat/noticia/166031/consulta/penes/fiscalia/demana/tots/processats/1-o>) de la mateixa manera que a Puig i Soler. Per a Laplana, sol·licita quatre anys de presó. La tesi de les acusacions és que Traperó va "dissenyar de forma deliberada uns mecanismes d'actuació que van impedir que els agents del cos complissin amb les instruccions de la Fiscalia i les resolucions judicials", en coordinació amb el Govern.

EL JUTJAT 13, ON VA NÉIXER TOT

Santi Vidal a Vic. Foto: Adrià Costa

El jutjat d'instrucció 13, fins fa pocs mesos dirigit per Juan Antonio Ramírez Sunyer, es pot considerar el punt d'inici de les investigacions judicials que han acabat nodrint la causa de l'1 d'octubre al Tribunal Suprem i a l'Audiència. Els engranatges del poder judicial espanyol ja feia temps que vigilaven de a prop les possibles infraccions legals del Govern català. Va ser el jutjat on el partit d'ultradreta Vox va interposar la primera querrela contra l'exjutge Santi Vidal, que havia detallat en xerrades al territori, que el Govern hauria obtingut "de manera absolutament il·legal" les dades fiscals dels catalans.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/124309/santi/vidal/abandona/senat/no/ser/obstacle/al/proc>) També va ser aquest jutjat el que va ordenar la macrooperació policial del 20 de setembre per la qual serien acusats els líders d'Òmnium i de l'ANC, Jordi Cuixart i Jordi Sànchez.

Ara en aquest tribunal -del qual la nova titular és Alejandra Gil

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/167842/jutge/formada/barcelona/pilotara/causa/proces/al/jutjat/13>), arran de la mort de Ramírez Sunyer

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/166105/mor/juan/antonio/ramirez/sunyer/jutge/barcelona/investigava/1-o>) - encara manté en el seu poder determinades investigacions que recauen, sobretot, en polítics no aforats, funcionaris, i propietaris i directes de mitjans de comunicació, com ara el director de TV3, Vicent Sanchis, el de Catalunya Ràdio, Saül Gordillo

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/169950/tombar/tv3/catalunya/radio/ara/tambe/via/judicial>), o la interventora de la Generalitat, Rosa Vidal

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/159526/jutjat/13/investiga/interventora/general/generalitat/ento>)

[rpir/instruccio/malversacio](#)) . L'indici del delictes es troba, en tots aquests casos, sobre una suposada malversació o derivació de fons públics.

DEL 13 AL TSJC, EN EL CAS DELS AFORATS

Miquel Buch i Neus Lloveras, abans de declarar al TSJC per l'1-O Foto: Junts per Catalunya

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) porta en la seva jurisdicció les persones apuntades com a sospitoses pel jutjat d'instrucció 13 que, no obstant això són aforades i, per tant, han de ser investigades per l'alt tribunal català. Es tracta del conseller d'Interior, Miquel Buch, llavors president de l'Associació Catalana de Municipis (ACM), i l'expresidenta de l'Associació de Municipis per la Independència (AMI) i actual alcaldessa de Vilanova i la Geltrú, Neus Lloveras. Els dos van declarar com a investigats fa uns mesos per haver promogut l'1-O entre els alcaldes, i ara finalment el TSJC ha determinat l'arxiu de la causa perquè no veu indicis de delictes. (<https://www.naciodigital.cat/sabadell/noticia/22459/tsjc/arxiva/causa/contra/buch/lloveras/promoure/1-o/entre/alcaldes>)

Per altra banda hi ha el vicepresident del Govern, Pere Aragonès, a qui l'alt tribunal català ja ha descartat continuar investigant per un suposat delictes de desobediència vinculat a l'1-O (<https://www.naciodigital.cat/noticia/172106/tsjc/cita/declarar/josep/maria/jove/causa/1-o>) - malgrat li hagués sol·licitat el jutjat d'instrucció 13-, tot i que manté la investigació ?contra Josep Maria Jové, qui va ser secretari general de Vicepresidència i Economia en l'etapa d'Oriol Junqueras (<https://www.naciodigital.cat/noticia/172106/tsjc/cita/declarar/josep/maria/jove/causa/1-o>) i ara és diputat al Parlament. El TSJC l'ha citat a declarar l'1 de març perquè veu prou elements per sustentar possibles fets delictius vinculats a la malversació de fons, desobediència greu i revelació de secrets.

EL JUTJAT 7, QUI INVESTIGA LES CÀRREGUES DE L'1-O

Actuació de la policia espanyola en un col·legi electoral de Barcelona Foto: Claudio Rivero

En una interlocutòria del passat mes de juny del 2018, el TSJC va indicar que els policies de l'1-O no podien ser víctimes d'un delictes d'odi (<https://www.naciodigital.cat/noticia/158339/tsjc/considera/policies/1-o/no/poden/ser/victimes/odi>) . Ho deia en referència a l'admissió d'una querella presentada per la Fiscalia contra el diputat d'ERC Ferran Civit, que el 2 i 3 d'octubre va publicar diversos tuits instant a l'expulsió dels policies espanyols i guàrdies civils que s'allotjaven en hotels de Catalunya. Segons l'alt tribunal català, l'article 510 del codi penal només es pot aplicar contra aquells que inciten la discriminació de col·lectius vulnerables, però no als que critiquen o amenacen als cossos policials. Aquesta resolució es referia a la presència i actuació dels cossos policials espanyols durant l'1-O, de la mateixa manera que s'hi referia -en la seva investigació- el jutjat d'instrucció 7 de Barcelona.

Aquest últim, comandat pel jutge Francisco Miralles, és actualment el jutjat que instrueix la denúncia creuada que recau sobre Roger Español, qui va perdre la visió d'un ull (<https://www.naciodigital.cat/noticia/163166/jutge/investiga/roger/espanol/home/va/perdre/ull/carregues/1-o>) a causa d'un impacte -suposadament de pilota de goma, segons un informe mèdic (<https://www.naciodigital.cat/noticia/167375/informe/medic/prova/pilota/goma/va/provocar/lesio/ull/roger/espanol>) - durant les càrregues de l'1-O. Español està actualment imputat i també és acusació. Alhora, el jutjat d'instrucció 7 investiga la presumpta actuació irregular i desproporcionada de més d'una trentena d'agents dels cossos policials espanyols el dia del referèndum (<https://www.naciodigital.cat/noticia/166786/policies/1-o/justifiquen/carregues/accio/massa/organitzada/violenta>) . En aquesta causa hi ha personades diverses acusacions, entre les quals l'Ajuntament de Barcelona, Centre per la defensa dels Drets Humans Irídia i l'Associació Catalana per a la Defensa dels Drets Humans, entre d'altres.

L'ONA JUDICIAL EXPANSIVA A CATALUNYA

Concentracions dels CDR. Foto: Adrià Costa

Desenes d'investigacions descentralitzades s'embranchen en diferents jutjats d'arreu de Catalunya vinculades a l'1-O. És el cas, per exemple, del jutjat de Lleida, on van ser citats com a testimonis 17 mossos en la investigació contra quatre caps policials, (<https://www.naciodigital.cat/lleida/noticia/30860/citats/testimonis/17/mossos/investigacio/quatre/caps/policials/lleida/1-o>) o bé la situació de desenes d'alcaldes sobre qui la Fiscalia va obrir diligències (<https://www.naciodigital.cat/noticia/163660/desenes/alcaldes/segueixen/investigats/haver/cedit/lo-cals/votacio/1-o>) per haver cedit locals per a l'1-O, i que durant els darrers mesos han anat compareixent -o s'han negat a fer-ho- per declarar. En alguns dels casos, el ministeri fiscal ha demanat arxivar aquestes actuacions (<https://www.naciodigital.cat/noticia/163536/fiscalia/arxiva/investigacio/contra/alcaldes/independentistes/van/anar/brusselles>), com va ser el cas dels 167 alcaldes independentistes que van anar a Brussel·les per trobar-se amb l'expresident Carles Puigdemont (<https://www.naciodigital.cat/noticia/163536/fiscalia/arxiva/investigacio/contra/alcaldes/independentistes/van/anar/brusselles>).

Les investigacions judicials vinculades a l'1-O, però, van molt més enllà, ja que també n'hi ha de relacionades amb les accions de protesta realitzades successivament, com ara pel tall de carreteres (<https://www.naciodigital.cat/noticia/165390/arxiven/causa/contra/deu/investigats/pels/talls/carreteres/alt/emporda/27/marc>), vies de l'AVE

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/171394/mil/persones/donen/suport/presos/detinguts/marxa/groga/girona>) o alçament de barreres de peatges

(<https://www.naciodigital.cat/baixpenedes/noticia/2185/investigats/aixecament/barreres/peatge/veindrell/denuncien/van/ser/identificats>) al llarg d'aquest any. Algunes d'aquestes també s'han arxivat.

Una altra branca són les investigacions adreçades contra responsables del cos dels Mossos d'Esquadra. La més remarcable és la que instrueix el jutjat 3 de Cornellà contra l'equip de Traperero durant la jornada de l'1-O.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/164718/jutge/investiga/equip/trapero/causa/1-o>) Per això ja ha citat a declarar diversos agents i comandaments, ja sigui com a imputats o testimonis.

ELS ACOMPANYANTS DE PUIGDEMONT

La furgoneta amb Carles Puigdemont entrant a la presó alemanya Foto: ACN

La situació dels quatre acompanyants de Carles Puigdemont segueix oberta, ara a instàncies de l'Audiència Nacional

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/171169/audiencia/nacional/ordena/reobrir/causa/contra/acompanyants/puigdemont/alemanya>) . El passat 17 de gener, la sala penal d'aquest tribunal va ordenar reprendre la causa per encobriment, que el jutge de l'Audiència Nacional Diego de Egea havia arxivat

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/165883/jutge/arxiva/causa/contra/quatre/acompanyants/puigdemont/alemanya>) perquè, durant la detenció, tots els imputats es trobaven fora de l'exercici de les seves funcions públiques. Els quatre acompanyats són dos agents dels Mossos d'Esquadra, l'historiador Josep Lluís Alay i l'empresari i amic personal de Puigdemont Josep Maria Matamala.

Aquesta causa s'ha reobert a instàncies de la Fiscalia, que va interposar un recurs contra la interlocutòria d'arxiu. El ministeri fiscal sosté que els quatre investigats "necessàriament havien de conèixer" la situació de "fugit de la Justícia" de l'expresident català, a qui estaven acompanyant d'Escocòl a Alemanya el 25 de març del 2018, on poc després de passar la frontera va ser detingut arran de l'euroordre del jutge instructor de la causa de l'1-O, Pablo Llarena.

EL JUDICI A L'ESTRANGER

Imatge d'arxiu del Tribunal Europeu de Drets Humans a Estrasburg Foto: ACN

El judici a l'estranger s'espera com un dels últims graons, si més no, per a les defenses dels presos polítics, que tenen clar que s'està produint un procés judicial ple d'irregularitats, ja des del seu inici. Per això, alguns d'ells posen les expectatives sobre el Tribunal Europeu de Drets Humans, la institució que confien que repararà la vulneració de drets humans, civils i polítics.

Més enllà d'aquí, i malgrat que Europa no s'ha posicionat políticament sobre la causa catalana, diversos tribunals -com l'alemany, el belga o l'escocès- si que s'han mostrat reticents o contraris a veure-hi indicis de rebel·lió pel que fa a les persones exiliades. Aquest va ser el motiu principal pel qual Pablo Llarena va retirar les euroordres (<https://www.naciodigital.cat/noticia/159249/llarena/renuncia/extradicio/puigdemont/resta/exiliats/d'espres/reves/alemanya>) -ja que Alemanya es negava a extradir Carles Puigdemont per rebel·lió- i només acceptava veure-hi malversació. El judici a l'estranger, doncs, és el que mantenen simbòlicament els polítics exiliats, així com els ciutadans que, com Adri Carrasco, van exiliar-se per evitar ser detinguts per la seva vinculació amb els CDR (<https://www.naciodigital.cat/noticia/162205/activista/dels/cdr/acusat/rebellio/terrorisme/esta/exiliat/brusselles>) .

EL 9-N, LA PRÈVIA DE L'1-O

Els més petits també han estat protagonistes al 9-N- Foto: Arnau Urgell

La causa catalana va tenir un primer embat judicial clau amb la sentència per la consulta del 9-N del 2014. En aquesta, l'expresident Artur Mas i els exconsellers Francesc Homs, Joana Ortega i Irene Rigau van ser condemnats per desobediència a un any i un mes d'inhabilitació -en el cas del primer i el segon-, i a nou i sis mesos d'inhabilitació, pel que fa a les exconselleres (<https://www.naciodigital.cat/noticia/171644/sentencia/suprem/sobre/9-n/nega/dret/votar/consulta/al/marge/llei>). Així ho va determinar el Tribunal Suprem el passat mes de desembre, després de revisar la resolució del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. La condemna per desobediència vinculada al 9-N va descartar un delictes de prevaricació. La situació d'aquestes consultes populars s'ha contraposat a la de l'1-O, sobretot per part dels advocats dels líders independentistes actualment acusats. En primer lloc, els lletrats van reclamar que la causa del referèndum es jutgés a Catalunya, de la mateixa manera que va passar amb el 9-N. També afirmen que, en comparació, les acusacions de rebel·lió són desproporcionades, ja que l'únic que van fer els líders independentistes va ser permetre les urnes.

EL TRIBUNAL DE COMPTES REPESCA EL 9-N

L'expresident Artur Mas i els exconsellers Ortega, Homs i Rigau arriben al Tribunal de Comptes de Madrid a declarar pel 9-N. Foto: ACN

El 9-N ha tingut un segon recorregut als tribunals. Aquesta vegada, al Tribunal de Comptes, que ha acabat condemnant Artur Mas i el exconsellers Joana Ortega, Francesc Homs i Irene Rigau a pagar 4,9 milions d'euros (<https://www.naciodigital.cat/noticia/166625/tribunal/comptes/condemna/mas/ortega/homs/rigau/pagar/milions/9-n>), arran de la despesa que va suposar -per a l'administració pública- la consulta del 9-N. Es tracta d'una suma inferior a la que demanava la Fiscalia, i que ascendia a 5,2 milions d'euros. Així, el tribunal considera que els consellers tenen responsabilitat comptable, i els insta a retornar els diners de forma solidària, és a dir, a pagar entre tots. No obstant això, puntualitza que és l'expresident el màxim responsable i, per tant, l'obliga a assumir el que no aportin la resta de condemnats.